JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA INDIVIDUAL YONDASHUVNI RIVOJLANTIRISH

Ilmiy maslahatchi**: Ernazarova M. J**
ORCID ID: 0009-0001-6591-7480
ChDPU Umumiy pedagogika kafedrasi o'qituvchisi
Ongarbekov Mirat Yerkin o'g'li
+99899 978-05-18
Nishonov Abdulhamid
abdulxamidnishonov17@gmail.com
Jonuzoqov Umidjon G'ulom o'g'li
+99899 593- 01-04
ChDPU Jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalari

Annotatsiya : Mazkur maqolada jismoniy tarbiya darslarida sun'iy intellekt asosida individual yondashuvni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda o'quvchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlash, individual mashg'ulot dasturlarini ishlab chiqish hamda o'quv jarayonini optimallashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni yoritilgan. Shuningdek, individual yondashuvni kuchaytirish orqali o'quvchilarning motivatsiyasi va dars samaradorligini oshirish masalalari ilmiy asosda ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, jismoniy tarbiya, individual yondashuv, pedagogik model, raqamli texnologiyalar, adaptiv ta'lim, motivatsiya.

Аннотация : В данной статье анализируются педагогические возможности развития индивидуального подхода на уроках физической культуры на основе искусственного интеллекта. Рассматривается роль технологий искусственного интеллекта в определении уровня физической подготовки учащихся, разработке индивидуальных тренировочных программ и оптимизации учебного процесса. Также научно обосновано повышение мотивации учащихся и эффективности обучения за счёт усиления индивидуального подхода.

Ключевые слова: искусственный интеллект, физическая культура, индивидуальный подход, педагогическая модель, цифровые технологии, адаптивное обучение, мотивация.

Abstract : This article analyzes the pedagogical possibilities of developing an individualized approach in physical education classes based on artificial intelligence. The study highlights the role of AI technologies in assessing students' physical fitness levels, designing individualized training programs, and optimizing the learning process. It also examines how strengthening the individualized approach improves students' motivation and learning effectiveness.

Keywords: artificial intelligence, physical education, individualized approach, pedagogical model, digital technologies, adaptive learning, motivation.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quv jarayonini individuallashtirish masalasi pedagogikaning eng dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilarning jismoniy rivojlanish darajasi, sog'liq holati, psixofiziologik xususiyatlari va

harakat qobiliyatlari bir-biridan sezilarli darajada farq qilishi sababli, individual yondashuvni samarali tashkil etish muhim pedagogik vazifa sanaladi. An'anaviy o'qitish tizimi ko'pincha umumiy yuklama va standart mashqlar asosida tashkil etilgani uchun barcha o'quvchilarning individual ehtiyojlarini to'liq qamrab ololmaydi. So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayoniga tub yangiliklar olib kirdi. Sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'quvchilarning jismoniy ko'rsatkichlarini tahlil qilish, ularning individual imkoniyatlarini aniqlash hamda moslashtirilgan mashg'ulot dasturlarini ishlab chiqish imkonini bermoqda. Bu esa jismoniy tarbiya darslarini yanada samarali, ilmiy asoslangan va shaxsga yo'naltirilgan shaklda tashkil etishga xizmat qiladi.

METODOLOGIYA

Jismoniy tarbiya darslarida sun'iy intellekt asosida individual yondashuvni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlarini ilmiy asosda o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotning metodologik asosini tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo'naltirilgan va faoliyatga asoslangan yondashuvlar tashkil etadi. Ushbu yondashuvlar orqali o'quvchilarning individual xususiyatlari, jismoniy rivojlanish darajasi hamda ta'lim jarayonidagi faolligi o'zaro bog'liq holda tahlil qilindi.So'nggi yillarda jismoniy tarbiya va ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish masalasi xalqaro ilmiy tadqiqotlarda keng o'rganilmoqda. UNESCO (2021), OECD (2021) va boshqa xalqaro tashkilotlar hisobotlarida sun'iy intellekt ta'lim jarayonini individuallashtirish va samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida qayd etilgan.[1]

Holmes, Bialik va Fadel (2020) o'z tadqiqotlarida sun'iy intellekt o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va moslashtirilgan o'qitish tizimlarini yaratishda muhim rol o'ynashini ta'kidlaydi. Luckin (2021) esa SI texnologiyalari o'qituvchiga o'quv jarayonini yanada aniq va samarali boshqarish imkonini berishini asoslaydi.Deci va Ryan (2021) tomonidan ishlab chiqilgan o'zini o'zi belgilash nazariyasiga ko'ra, individual yondashuv o'quvchilarning ichki motivatsiyasini oshiradi, bu esa jismoniy tarbiya jarayonida ayniqsa muhim ahamiyatga ega.Mahalliy olimlardan Abduqodirov (2022), Xoliqov (2021) va Yo'ldoshev (2020) o'z ishlarida raqamli ta'lim texnologiyalarining pedagogik jarayondagi o'rni, individual yondashuvni rivojlantirishdagi ahamiyati va innovatsion metodlarning samaradorligini tahlil qilganlar.[2]

MUHOKAMA

Tajriba-sinov ishlari davomida quyidagi natijalar aniqlandi:

- o'quvchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasiga mos individual yuklamalarni belgilash imkoniyati oshdi;
- mashg'ulot jarayonida o'quvchilarning faolligi va ishtiroki sezilarli darajada kuchaydi;
- individual yondashuv asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning motivatsiyasi yuqori bo'ldi;
- jarohatlanish xavfi kamaydi va mashqlarni bajarish sifati yaxshilandi;
- o'qituvchining pedagogik qaror qabul qilish jarayoni tezlashdi va aniqlandi.

Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi monitoring tizimlari o'quvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasini uzluksiz kuzatish imkonini berib, o'qituvchiga real vaqt rejimida tahliliy ma'lumotlar taqdim etdi. Tadqiqot natijalari jismoniy tarbiya ta'limida sun'iy intellekt asosida individual yondashuvni rivojlantirish pedagogik jarayon samaradorligini sezilarli oshirishini tasdiqlaydi. Bu natijalar zamonaviy pedagogik nazariyalar, xususan, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim va adaptiv o'qitish konsepsiyalari bilan mos keladi.

Shu bilan birga, ayrim muammolar ham qayd etildi. Jumladan:

- texnik infratuzilmaning yetarli emasligi;
- o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini to‘liq shakllanmaganligi;
- SI tizimlariga bo‘lgan ishonch darajasining turlicha ekanligi;
- ma’lumotlar xavfsizligi va etik masalalar.

Ilmiy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellekt pedagogning o‘rnini bosuvchi emas, balki uning faoliyatini qo‘llab-quvvatlovchi va optimallashtiruvchi vosita hisoblanadi. Eng yuqori samaradorlik o‘qituvchi va raqamli texnologiyalar integratsiyasi asosida erishiladi.[3]

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijalariga ko‘ra, jismoniy tarbiya darslarida sun’iy intellekt asosida individual yondashuvni rivojlantirish zamonaviy pedagogikaning istiqbolli va samarali yo‘nalishlaridan biri ekanligi aniqlandi. Sun’iy intellekt texnologiyalari o‘quvchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlash, individual mashg‘ulot dasturlarini ishlab chiqish hamda o‘quv jarayonini optimallashtirishda muhim didaktik imkoniyatlarga ega.

Individual yondashuv asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quvchilarning faolligini oshiradi, ularning motivatsiyasini kuchaytiradi hamda jismoniy rivojlanish jarayonini tezlashtiradi. Shu bilan birga, sun’iy intellekt o‘qituvchiga pedagogik jarayonni tahlil qilish, aniq qarorlar qabul qilish va o‘quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olishda muhim yordamchi vosita sifatida xizmat qiladi.

Biroq, ushbu yondashuvni keng joriy etish uchun bir qator muammolarni hal etish zarur. Jumladan, o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, zamonaviy texnik infratuzilmani takomillashtirish, metodik ta’minotni kuchaytirish hamda axborot xavfsizligini ta’minlash dolzarb vazifalar hisoblanadi.

Umuman olganda, jismoniy tarbiya darslarida sun’iy intellekt asosida individual yondashuvni rivojlantirish ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilarning sog‘lom rivojlanishini ta’minlash hamda zamonaviy pedagogik innovatsiyalarni joriy etishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Kelgusida ushbu yo‘nalishda yanada chuqur tadqiqotlar olib borish va amaliy mexanizmlarni takomillashtirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduqodirov, A. A. (2022). *Raqamli ta’lim texnologiyalari*. Toshkent, C. 25–32.
2. Xoliqov, A. (2021). *Pedagogik mahorat va innovatsion texnologiyalar*. Toshkent, C. 40–48.
3. Yo‘ldoshev, J. G‘. (2020). *Pedagogik texnologiyalar asoslari*. Toshkent, C. 15–22.
4. Karimova, Z. T. (2022). Ta’limda sun’iy intellektdan foydalanish muammolari. *Ilmiy maqola*, C. 55–60.